

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність B11 Філологія

Спеціалізація B11.01 Українська мова та література

Галузь знань B Культура, мистецтво та гуманітарні
науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «26» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Методологія та організація наукових досліджень»
Викладач(-і)	Хороб Степан Іванович
Контактний телефон викладача	0679664639
E-mail викладача	stepan.khorob@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру згідно з розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є методика та організація написання магістерських робіт із літературознавства та мовознавства, а також методологія наукового дослідження. У курсі розкрито сутнісні характеристики основних методів і методик, поширених у сучасній філологічній науці.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є розкриття сутнісних характеристик основних методів і методик, поширених у наукових дослідженнях із філологічних дисциплін, а також дотримання принципів академічної доброчесності. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: - означити сутність основних методологічних принципів написання магістерської роботи; - визначити головні концептуальні засади науково-дослідницької роботи; - знати широко вживані методи в аналізі літературно-художніх творів; - уміти застосовувати літературознавчі підходи в осмисленні літературно-художніх явищ; - використовувати технічні критерії в роботі над магістерською працею; - запроваджувати на практиці систему методологічних принципів та концепцій літературознавчих досліджень; - орієнтуватися у сутнісних поняттях різних методів і шкіл, що використовуватимуться під час написання магістерського дослідження; - технічно оформляти текст магістерського дослідження; - логічно і послідовно здійснювати текстовий виклад наукового матеріалу згідно з приписами ДАК Міністерства освіти і науки України; - поєднувати методологічні підходи українських і зарубіжних літературознавців	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	

Загальні компетентності:

- 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблему.
- 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- 11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні.
- 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та / або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- 10. Уміння виявляти і розробляти проблематику щодо створення проєктів із вивчення сучасних літературних напрямів, творчості окремих українських письменників, їхнього впливу на розвиток суспільних процесів та формування культурного середовища.
- 11. Здатність до участі та формування програм, пов'язаних із вивченням сучасних мовознавчих напрямів і шкіл, провідних українських учених, української писемної спадщини, діалектних особливостей розвитку прикарпатського краю.

Програмні результати навчання:

- 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
- 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного та літературного матеріалу.
- 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та / або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
- 21. Розробляти методики і проєкти системного вивчення мовних і літературних особливостей прикарпатського регіону.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Видзаняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
Перший	035 Філологія	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
Тема 1. Загальнонаукова і конкретнонаукова методологія. Принципи академічної доброчесності.	2	2	10
Тема 2. Основні вимоги до змісту, структури та викладу наукового матеріалу у магістерських працях.	2	4	10

Тема 3. Використання методологічних принципів і методик, а також аргументація в магістерській праці.		4	10
Тема 4. Філологічний метод; В. Перетц та його школа; літературознавчі концепції І. Франка у системі принципів філологічного методу.	2	2	5
Тема 5. Лінгвістичний метод; літературно – естетичні концепції Ол. Синявського, І. Огієнка, Я. Гординського. Лінгвістичний метод у магістерській праці з філології.	2	2	5
Тема 6. Біографічний метод; принципи біографічного методу в працях О. Огоновського, М. Петрова, С. Балея, Д. Багалія, С. Єфремова; концепції біографічної детермінації творчої діяльності письменника в магістерському дослідженні.	2	2	10
Тема 7. Формально – поетикальний (формалістичний) метод; особливості досліджень українських формалістів (Ю. Меженко, В. Державин), використання їх літературознавчих засад сучасними магістрантами.	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів і залікова контрольна робота – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою. Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота: концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення декількох питань, що стосуються методології наукового дослідження, характеристики основних методів і методик, застосування системи принципів та концепцій філологічних досліджень.
Семінарські заняття	Вивчення і закріплення концептуальних питань, що стосуються методики написання магістерської роботи, використання необхідних методів і принципів наукового дослідження, дотримання академічної доброчесності. Теоретичні питання, розкриття їх оцінюються за п'ятибальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи (практичних завдань, контрольної роботи та самостійної роботи), які входять до рейтингового оцінювання. Максимальна кількість балів для допуску до заліку – 50 балів.
Підсумковий контроль	форма контролю: залік; форма здачі: письмова залікова робота (теоретичні і практичні питання з вивченого курсу) – 50 балів максимум.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу...» (<http://surl.li/schrrt>), та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком...» (<http://surl.li/rqxgbg>). Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі...» університету встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники всі учасники освітнього процесу повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. (<http://surl.li/ghdhbt>). За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі відповідно до «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності...» (<http://surl.li/dhanuj>).

Відвідування занять. Урегульовано «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу...» (<http://surl.li/schrrt>). У разі пропуску занять здобувачі вищої освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів встановлено відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<http://surl.li/mgmnyr>). Для здобуття неформальної освіти здобувачам вищої освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Кравець Н.П. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 3-є вид., випр. і доп. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 74 с.
3. Ребуха, Л. З. Методологія наукових досліджень: способи пошуку та опрацювання наукової інформації. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 189. С. 59–62.
4. Трифонова О. М. Інформаційні технології в наукових дослідженнях. *Педагогічні науки*. 2022. № 98. С. 27–33.
5. Чорновол-Ткаченко О.О. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 156 с.
6. Ячменик М. М. Методологічні підходи підготовки майбутніх учителів української мови і літератури. Черкаси. 2018. № 3.

Додаткова література

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навчально методичний посібник / авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук, В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М. / За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів. ІваноФранківськ, 2021. 430 с.
2. Горбач Н. Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень. Львів, 2007.
3. Климишин І. А. Основи формальної логіки. Івано-Франківськ, 2006.
4. Ференік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження. Київ, 2000.
5. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методологія науково-дослідної діяльності. Київ, 1998.

Інформаційні ресурси

Закон України «Про освіту» – <http://surl.li/bqqngg>
Закон України «Про вищу освіту» – <http://surl.li/vajjvp>
Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» – <http://surl.li/fdzvbi>
Студентський путівник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <http://surl.li/zxrcck>
Студентський філологічний вісник. Серія: Мовознавство. Літературознавство – <http://surl.li/dqfxmz>

Хороб Степан Іванович,
завідувач кафедри української літератури